

I 1995 foreslog FN's komité vedrørende barnets rettigheder Danmark at træffe »yderligere foranstaltninger til effektivt at stoppe volden mod børn, herunder også i hjemmene«. Dette ønske blev fremført som en af bemærkningerne til den statusrapport, som Danmark i henhold til konventionen havde udarbejdet kort forinden. Komiteen har ikke haft lejlighed til at forholde sig direkte til spørgsmålet om revselsesrettens beståen eller afskaffelse.

Revselsesretten er ikke afskaffet

Det er den almindelige opfattelse i Danmark, at revselsesretten er afskaffet. Revselsesretten er imidlertid ikke blevet afskaffet, og udtrykket revselse bruges stadig i dansk retspraksis. Usikkerheden omkring forældres ret til at revse hænger blandt andet sammen med den svage formulering af den nuværende bestemmelse i § 2, stk. 2, i lov om forældremyndighed og samvær.

Denne formulering er en uændret videreførelse af den bestemmelse, der blev indført i den daværende myndighedslov i 1985 ved lov nr. 231 af 6. juni 1985 (jf. lovforslag nr. L 192, folketingsåret 1984-85, Folketingets forhandlinger spalte 6717, 8723, 10714, 11078, Till. A 3947, Till. B 1415 og Till. C 619). I bestemmelsen hedder det: »Forældremyndigheden medfører pligt til at beskytte barnet mod fysisk og psykisk vold og anden krænkende behandling.«

Ordlyden i bestemmelsen er som nævnt tvetydig, hvilket statsadvokat Ole Stigel også gjorde opmærksom på i forbindelse med lovændringen i 1985:

»Det havde været en god ting, om lovteksten havde fået en klarere ordlyd. Består pligten til at beskytte barnet alene deri, at forældremyndighedens indehaver skal drage omsorg for, at andre (eksempelvis en samlever) ikke slår barnet, eller skal lovordene forstås således, at også den, som har forældremyndigheden, selv skal afstå fra vold eller anden krænkende behandling over for barnet?«

Citatet fra statsadvokaten er taget med i bemærkningerne for at understrege, at der allerede under lovbehandlingen var en erkendelse af tvetydigheden i lovteksten. Den uklare formulering har været med til at skabe usikkerhed om, hvor langt forældre må gå med hensyn til brugen af fysisk afstraffelse, og denne usikkerhed afspejler sig i danskernes holdning til brug af fysisk afstraffelse i børneopdragelsen.

Danskerne vender sig i stigende grad imod fysisk afstraffelse som et middel i opdragelsen. I 1980 var kun 26 pct. af befolkningen imod korporlig afstraffelse, og en undersøgelse fra 1984 gav samme resultat. Men i en ny rundspøge fra januar 1997 er et klart flertal – 57 pct. af befolkningen – imod fysisk afstraf-

felse. Der er altså sket et stort skred i holdningen til revselse.

Nu skal man være særdeles varsom med at benytte gallupl og folkestemninger som argumenter for at lovgive. Og derfor er det kun mindre interessant, hvorledes holdningen generelt er i forhold til revselse.

Holdningsændringen benyttes imidlertid af kritikere af en lovændring til at argumentere for det overflødige ved at ændre loven: Når nu holdningen er ved at slå over i et – voksende – flertal imod fysisk afstraffelse af børn, hvorfor så lovgive?

Dertil kan man spørge: Hvorfor så lovgive imod vold mod ægtefælle – eller mod andre personer i øvrigt? Dén vold vender forslagsstillerne sig også imod, men når det gælder alle andre end børn, har samfundet via loven besluttet at markere, at vold er uacceptabelt. Lovgivning er således medvirkende til at skabe klarhed og fjerne de tvetydigheder, som bl.a. gør sig gældende på revselsesområdet i dag.

Lovændringen i 1985

Da den nugældende bestemmelse i 1985 blev indført i den daværende myndighedslov, var det ikke for at ændre ved retspraksis, men for at tage afstand fra brugen af vold i børneopdragelsen. Efter lovændringen tilkendegav Justitsministeriet, at udtrykket revselsesret ikke længere burde benyttes, fordi betegnelsen sprogligt gav udtryk for, at forældre havde ret til at revse deres børn, hvilket ifølge Justitsministeriet var i modstrid med Folketingets intentioner med denne regel i myndighedsloven.

I den forbindelse er det endvidere værd at notere sig, at den socialdemokratiske ordfører under førstebehandlingen af L 192 i 1985 bemærkede, at »tiden er moden til at afskaffe revselsesretten«, hvorefter ordføreren fremkom med en tak »til det flertal, der tilsyneladende tegner sig for her i 1985 at fjerne revselsesretten fra dansk lovgivning«.

Der har altså hersket en betydelig forvirring i forbindelse med 1985-lovændringen. Men i den juridiske faglitteratur har der – trods en vis usikkerhed omkring brugen af ordet revselse – været enighed om, at der består et udvidet område for straffri legemlig revselse af børn.

I den kommenterede straffelov fra 1988 anføres det, at der efter forarbejderne i myndighedslovens særlige bestemmelse ikke tilsigtedes »en ophævelse af den såkaldte revselsesret« (Vagn Greve, 4. udg. 1988).

I strafferettens specielle del fra 1989 bemærkede Knud Waaben, at debatten om myndighedslovens særlige bestemmelse »tyder på, at udtrykket »revselsesret« nu bør undgås, men at det ikke har været